

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682**

De Communicatione Idiomatum in particulari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82973)

non terminaret suppositum divinum, naturam humanam; illa enim unio secundum terminationem, est, ut dictum, fundamentum totius communicationis idiomatum: sed naturam humanam, ut fide certum est, terminat suppositum divinum: Ergo illi supposito, ejus operationes tribui debent. Idem etiam proportionaliter dici debet, de operationibus naturæ divinæ: consequenter, nulla est operatio, quæ non tribuatur supposito, quod est VERBUM. Sed hoc suppositum est unum: Ergo uni supposito tribui debet: Ergo & uni operanti: non enim plus hic intelligitur, per operantem unum, quam unum suppositum. Quod ulterius fundatur in hoc fundamento: quia operationes tribuuntur, à quibus dependent: cum ergo operatio dependeat à supposito, ut & hic, & in Metaphysicis dictum est: supposito quoque tribui debet: & quia hoc suppositum est unum, etiam operans est unus.

PRÆMITTO 7. Difficultatem subesse aliquam, cum Patres, nonnisi triplex illud genus operationum agnoverint, quid sit sentiendum, de operationibus Christi Theandricis, seu Dei-virilibus? quæ quidem non sunt rigorosè tantum humanæ: cum etiam habeant formalitatem divinarum: non item sunt tantum naturæ divinæ: cum etiam habeant formalitatem humanarum: non etiam mixtæ: quia ut patet ex exemplis, quæ à Patribus afferuntur, operationes illæ mixtæ, importabant concursum utriusque naturæ, in genere causæ efficientis, ad aliquid miraculosum præstandum: & sic contactus ægroti, erat id, quod physicè proficiscebatur à natura humana, sanatio autem passim per Patres proficiscebatur effectivè, à natura divina: jam autem operationes Theandricæ, quæ tales, non important concursum effectivum naturæ divinæ; sed solum dignificationem operationis, à persona divina oriundam.

Aliqui Sancti Patres, Dei-viriles operationes voluerunt esse mixtas; & ita Maximus in Epist. ad Nikon. prout Petavius citat lib. 8. c. 71. Est, inquit, Dei-virilis operatio, divina simul operationis, & virilis, complexio.

Hoc punctum ut excutatur, præsupponendum est, primum S. Dionys. in Epist. 4. ad Cajum, usurpasse istum terminum, Dei-virilis operatio; verba ejusdem sunt: Etenim, ut uno verbo dicamus, ne homo quidem erat; non quod non esset homo: sed quod ex hominibus, ultra homines existeret, ac super hominem, revera esset homo; qui non secundum Deum divina gessit, nec humana secundum hominem; verum Deo viro facto, quandam Dei-virilem nobis operationem expressit in vita.

Ut nihilominus tota doctrina, communiiori Patrum sententiæ, conformis sit; Theandrica operatio potest dici mixta: non quod misceatur

ex concursu operationis utriusque; sed quod coalescat, ex operatione humana, & ex dignitate, quam illi tribuit, concurrens in suo genere, per modum dignificantis, Persona VERBI.

An verò dicenda sit una ista operatio, non autem duplex? controverti posset. Et quidem Maximus Martyr in disputatione cum Pyrrho, negat esse unam. Damascenus etiam lib. 3. c. 15. asserit esse plures: *Ut enim, inquit, naturas unitas cognoscimus, propter mutuum in se invicem incursum, neque tamen illarum discrimen inficiamur, sed eas numeramus, & indivisas agnoscimus; sic etiam voluntatum & operationum conjunctionem novimus, differentiam tamen earundem profiteamur, & numeramus.* Similia repetit cap. 19. Beatus, inquit, Dionysius novam quandam Dei-virilem operationem Christum egisse dicens, non hoc significare voluit, sublati naturalibus operationibus, unam aliquam, ex humana & divina, operationem esse factam: etenim quorum una est operatio, horum & substantia una est; ut docent SS. Patres. Censuerim tamen, Maximum, quando negat, in Christo unam esse operationem, non plus velle, quam, quod singulæ naturæ habuerint suas operationes, licet unus esset operans. Damascenus item, plures in Christo operationes docens, non intelligebat, de hac operatione, quæ rigorosè appellatur Theandrica; hoc est, operatio naturæ humanæ, prout dignificata à Persona Verbi; sed intelligebat mixtam illam operationem, de qua supra: opponebatque se illi errori, qui ex duabus naturis, unam conflata operationem asseruit. Caterum accipiendo operationem Theandricam, prout profectam à natura humana, & dignificatam Personâ Verbi; vel certè, prout profectam à natura humana, non sine dependentia à persona, complemente naturam humanam, & in esse, & in operari: (siquidem sine persona, natura operari non potest) in isto sensu, est nonnisi una, quia à natura Verbi, quæ talis, elicitive non proficiscitur. *His Præmissis*

INFERES ex Præmissis 1mo. Quid Communicatio idiomatum? Ex Præmissis 2do. Quotuplex illa sit? Ex Præmissis 3to. In quo fundatur? Et ex reliquis, quid communicatio idiomatum in operando?

De Communicatione Idiomatum in particulari.

ASSERO. Per communicationem idiomatum, verè dici, Homo est Deus, Deus est homo. Est contra Nestorium.

PROBATUR I. Authoritate Scripturæ, hujusmodi propositiones formantis; & ita dicitur de Verbo. *VERBUM Caro factum est;* quæ propositioni

positio est eadem quæ hæc: Deus est factus homo: idem enim est. Verbum Carnem factum esse, & Deum esse factum hominem. Ita quoque Marci 15. v. 1. *Hic homo filius Dei erat*; & 1. Joan. 5. *Iesus est filius Dei*.

PROBATUR 2. Autoritate Patrum; talis est Damasceni: *Non, inquit, homo solum, sed & Deus, nec Deus solum, sed & homo*; alia Authoritates, pro hoc asserto, passim occurrunt apud PP.

PROBATUR 3. ratione, quæ inde imprimis peti solet. Quod & ly homo, & ly Deus, supponat pro supposito: & quia idem est suppositum, in VERBO, & in homine, habent sufficientem identitatem inter se; si sufficientem identitatem: sufficientem prædicabilitatem, quæ supra identitatem fundatur; si autem habent sufficientem prædicabilitatem: certè prædicari de se poterunt. Sed quia, an ly homo primò dicat suppositum, vel an primò dicat naturam, controversum est: non oportet assertum dubio principio probare; de quo vide Lugo hic disp. 23. Sect. 1. & Amicus disp. 33. num. 3. Hinc paulò aliter eandem conclusionem probat Suar. disp. 35. Sect. 1. §. *Dico 310*. Quia scilicet, quando duæ formæ, vel naturæ, in eodem supposito realiter uniuntur, de eodem possunt prædicari: unde fit, ut in ordine ad idem suppositum, seu sub nominibus connotantibus idem suppositum, possint proprietates unius naturæ, de individuo, seu supposito aliâ naturæ prædicari: ut in formis accidentalibus constat: calor enim & albedo si eidem supposito insint, de eodem prædicantur: unde fit, ut hoc album dicatur calidum, & è converso. Sed in hoc mysterio uniuntur duæ naturæ substantialiter eidem supposito: Ergo nomina significantia illas naturas, in ordine ad suppositum, ut sunt, Homo & Deus, verè prædicabuntur de illo supposito. Hæc etiam ratio tandem resolvitur: quia ly homo, & ly Deus primariò important suppositum: nihilominus, dum argumentum procedit à paritate, ex formis accidentalibus, ducta ad naturam, minùs pendet ab illo principio dubio.

Quæres I.

An hæc propositio, Deus est homo, sit ita propria, atque ista Petrus est homo?

Non esse æquè propriam, censet Durandus in 3to dist. 2. q. 2. esse autem æquè propriam docent: communiter alii. Lugo citatus num. 6. Amicus num. 11. *Pensanda sunt fundamenta partis negantis*.

1. FUNDAMENTUM est. Quia proprietas propositionis affirmativæ, pensanda est, ex identitate prædicati cum subiecto; sed major est identitas inter Petrum & hominem, quàm inter Deum & hominem: Ergo magis propriè dicitur de Petro homo, quàm de Deo. Minor probatur: nam homo dicitur, in primo modo di-

cendi per se, de Petro, de Deo autem non dicitur, cum possit esse Deus, quin sit homo.

RESPONDET 1. Lugo, negando Minorem, & dicit, utrobique esse æqualem identitatem, nulla enim propositio est vera, nisi omnimoda identitas sit inter rectum prædicati, & rectum subiecti: huiusmodi autem identitas, est omnino, inter prædicatum & subiectum, quando dicitur, Deus est homo: licet ratione obliqui, non conveniat ita necessario, & per se, prædicatum subiecto, sicut in illa, Petrus est homo. Supponit autem ulterius Lugo, quòd ly Deus, positum pro subiecto, dicat in recto Personam divinam, quam etiam in recto dicit homo: hinc quia utrobique respondet idem suppositum, fit, ut æquè propriè dicatur de Deo ly homo, quàm dicatur ly homo de Petro.

Coincidit hæc responsio cum Capreoli responsione, quam citat Amicus & impugnatur, quia scilicet subiectum supponit materialiter, & prædicatum formaliter: igitur non potest in hac propositione Deus est homo, subiectum & prædicatum supponi pro eodem; sed subiectum pro supposito, prædicatum pro natura: alioquin, cum dicitur, Deus est homo: Sensus esset, Deus est Deus. *Hæc impugnatio*

NON SATISFACIT. Tum quia, si est universaliter verum, quòd subiectum supponat pro materiali, & prædicatum pro formali, nulla erit identica propositio: atque adeo hæc propositio, Deus est Deus, erit propositio formalis: quia ly Deus, aliter in subiecto, aliter in prædicato sumitur; neque enim eodem modo jam prædicatum sumitur, ut sumitur subiectum; quod sufficit, ne sit propositio identica. Tum quia, quando dicunt Dialectici, quòd subiectum supponat pro materiali, & prædicatum pro formali: non plùs dicunt, quàm quòd, licet sit identitas inter prædicatum & subiectum, in modo terminandi significandi est diversitas: quia scilicet id, quod pro formali & explicito importat prædicatum, non nisi materialiter, & implicite, dicit subiectum: & sic cum dico Animal est vivens: vivens non nisi materialiter est in animali, formaliter autem & explicitè, ponitur pro prædicato. Tum quia ex vi illius explicationis, quam tulerit Lugo & Capreolus, non sequitur, dictæ propositionis hunc fore sensum: Deus est Deus: sed in hanc ultimò resolvitur. Suppositum terminans naturam divinam, terminat etiam naturam humanam. Dixi ultimò, quia immediatius resolvitur, quòd Deus habeat naturam humanam unitam.

Nihilominus dicta Responsio

NON SATISFACIT. Tum quia non tangit punctum difficultatis; ex hoc enim ipso arguit Durandus, non esse æquè propriam utramque propositionem; quia scilicet non æquè necessario, saltem ratione illius quod tu dicis obliquum, connectit prædicatum cum subiecto. Tum quia non

non negat Durandus, esse ibi identitatem inter subjectum & prædicatum: asserit enim veram esse hanc propositionem, Deus est homo: sed tantum negat, æquè esse propriam; quia non æquè primò connectit prædicatum subjecto.

RESPONDETUR 2. Non distinguere Durandum, inter has duas propositiones: Prædicatum debet identificari subjecto, de quo prædicatur: & inter hanc; Prædicatum debet contineri in subjecto; licet continentia illius in subjecto, dicat etiam secum identitatem: hæc secunda est vera, fundaturq; in illo dicto. Id debet prædicari, quod inest: (supple subjecto) prima autem propositio, est falsa: quia aliàs falsa esset hæc propositio, Petrus est albus, nam albedo non identificatur Petro; quod si sufficit ad veram prædicationem, ut prædicatum contineatur in subjecto, quamvis non identificetur subjecto; sufficit etiam, ad proprietatem, prædicatum contineri in subjecto: nihil enim magis est proprium, quam ipsum, & unumquodq; sibi; consequenter, si prædicabitur de subjecto, quod continet subjectum, prædicabitur propriè: prædicabitur enim idem de subjecto, quod continet subjectum. Quia verò etiam in hac propositione, Deus est homo; id quod prædicatur, continetur in subjecto, fit, ut verè, consequenter propriè, prædicetur. Prædicari autem in dicta propositione, id quod continet subjectum, explicatur tam in sententia dicente, ly Deus supponere principaliter pro persona, quam in ea quæ dicit, quod principaliter supponat pro natura: & in sententia quidem, quæ principaliter terminum *Deus* dicit supponere pro Persona, sensus hic erit: Suppositum terminans naturam divinam, terminat etiam naturam humanam; adeoq; in hoc sensu, prædicatum continebitur in subjecto; in sententia autem quæ pro principali in termino *Deus*, dicit importari naturam, sensus erit: Natura divina, quæ terminatur Personâ Verbi, unita est naturæ humanæ, terminatæ eadem Personâ; quo etiam in sensu, non prædicatur quidquam, quod non contineatur in subjecto.

Addo hic: quod ii qui universaliter dicunt, ly Deus, principaliter supponere pro Persona, & non pro natura, non possint id universaliter asserere: nam vera est propositio, Deus generat: non tamen vera hæc, natura generat: vera etiam est hæc propositio, Deus est unus: & tamen hic, ly Deus non supponit pro Persona principaliter; aliàs verum esset dicere, Personam esse unam hinc, ut dicebam in corollariis Logicis, secundum diversas suppositiones, idem terminus nunc principaliter pro hoc, nunc pro illo supponit.

In forma respondendo ad argumentum, imprimis illud retorquetur; probabit enim, quod propriè non possit dici de Petro; est albus, cā

propriè, quā dicitur, est homo; deinde, nego absolutè majorem: quia ad prædicationem propriam, non plus requiritur, quam non prædicari figuratè; & prædicari secundum id quod continet subjectum; sive tanquam sibi identificatum, sive non; cum ergo non figuratè, Deus sit homo, habeaturque continentia prædicati in subjecto; ideo propriè homo dicitur de VERBO.

2. FUNDAMENTUM ejusdem est. Petrus, per eandem naturam, est homo, per quam est Petrus, constituiturq; formaliter per naturam humanam; suppositum autem divinum, non constituitur naturā humanā, sed divinā: Ergo nec ita propriè prædicatur.

RESPONSUM jam, negando consequentiam: quia licet non sit æquè necessaria, est tamen æquè propria; non est autem æquè necessaria, quia non dicit æqualem identitatem; sed est æquè propria, quia importat id quod continetur in subjecto, & non secundum figuram.

3. FUNDAMENTUM est. Quia id quod prædicatur de aliquo propriè, prædicatur in Quid: ly autem homo, non potest de Deo prædicari in Quid: nam si quæras, quid sit Deus? non potest responderi, quod sit homo; sed prædicatur potiùs adjectivè, Deus est humanatus. Hoc argumentum cum suis Confirmationibus infra solvetur. *Quoad vim quaesiti attinet.*

ASSERO 1. *Esse questionem de voce.* Si enim intelligas nomine propriæ prædicationis, non nisi prædicationem prædicati identificati subjecto: in isto sensu non dicitur propriè, Deus est homo: quia significatum termini *Homo*, cum involvat etiam naturam humanam, non identificatur realiter Deo.

ASSERO 2. *Si nomine propriæ prædicationis, intelligas prædicatum, non figuratè contentum in subjecto, in isto sensu, propria est prædicatio, Deus est homo:* nam Deus non est figuratè homo.

ASSERO 3. *Nomine propriè prædicationis accipi debere prædicationem, in qua, de subjecto dicatur prædicatum, non figuratè contentum in subjecto; & non debet accipi propria prædicatio, restricta non nisi ad prædicata identificata subjecto.*

RATIO est: Quia, cum albedo non identificetur Petro, figurata foret hæc prædicatio, Petrus est albus. Jam autem ut tertia Durandi objectio solvatur.

Quæres II.

AN possit de Deo Ratio hominis adjectivè prædicari? v. g. dicendo Deus est humanatus, vel humanus?

Negat Vasq. Affirmat Suar. & Amicus n. 4. *Pensanda argumenta utriusque partis.*

*x

Pro

Pro parte negativa, quam tenet Vasquez.

1. ARGUMENTUM est, ab autoritate Concilii Francofordienſis, quod negat, Christum Dominum posse dici hominem Deificum, vel humanatum Deum.

RESPONDERI potest, quod ex hoc Concilio probetur tantum, Christum non posse dici hominem Deificum; sed non probatur, quod non possit dici, homo divinus; adeoque sequitur, quod ratio Deitatis adjectivè prædicari possit de homine Christo. Cur autem possit dici homo divinus, & non homo deificus? pendet ab usu humano: eò quod dicendo, Christum esse hominem divinum, nullum detur fundamentum errandi; datur autem, appellando illum hominem deificum; quia appellando hominem divinum, non excluditur esse substantiale Dei; cum multis ratio divini tribuatur, quibus tribuitur ratio substantialis Deitatis; ut cum appello personam Patris, Personam divinam; ly autem, deificus, videtur excludere substantialem rationem Deitatis; eò quod usus eam non applicuerit istis, quibus substantialis Deitas convenit; neque enim dicitur Persona deifica.

2. ARGUMENTUM est. Quia quantumvis apud aliquos Patres reperiatur iste loquendi modus, *Christus est homo divinus*; eumque usurpet Augustinus lib. 83. Quæstionum; nihilominus damnat eum idem, lib. 1. Retract. cap. 19.

RESPONDERI potest. Clarè S. Thomas hic q. 19. a. 3. ad 2. fatetur, Christum appellari posse hominem divinum; cui, cum reliqui Patres faveant, ut ipse fatetur Vasq. non est cur ab hac locutine abhorreamus.

3. ARGUMENTUM ejusdem est. Quia ly Dominicus, introductum est ab Apollinaristis, ut significarent Christum mortis fuisse expertem: & Nestorius appellabat eum Deiferum, quod idem est, cum divino, aut dominico.

RESPONDERI potest, conformiter ad dicta immediate; quod quamvis non possit dici Christus, homo dominicus, eò quod hic modus loquendi significet, quod non sit Dominus, sed Domini; quantumvis item non possit dici Deifer, eò quod deifer implicite neget Deum, sed tantum infert aliud, quod fert Deum; non sequitur tamen, quod non possit dici divinus; eò quod id non excludat esse substantiale Dei, & applicetur iis, cum quibus esse Dei substantialiter convenit.

4. ARGUMENTUM est ei commune cum Durando. Quia scilicet nomina denominativa, formata à forma substantiali, indicant negationem identitatis, unius substantialis cum alio, si prædicentur de subiecto; hinc Petrus non potest dici humanus, sed homo, ergo etiam de Christo non potest dici, quod sit divinus aut dominicus, cum propriè dicatur Deus.

RESPONDERI potest. Antecedens univèrsaliter esse falsum: quia probaret de VERBO non posse dici, quod sit Persona divina: nam ly divinum est derivatum à Deitate, quasi forma substantiali, & per se denominativa; adeoque, per oppositos, importabit negationem identitatis formæ cum subiecto, de quo prædicatur; cum tamè Verbum dicat identitatem cum Deitate. Verum ergo est antecedens, sed non nisi in aliquibus casibus.

Pro parte affirmativa, nempe quod possit dici Christus homo divinus, & Deus humanatus, pro ratione potissima afferri solet, quod scilicet ita non rarò loquantur Patres. Sed responder Vasq. Deum dici humanum vel humanatum, sicut incarnatum; deducendo scilicet à verbo, *humano*: ut idem significet, quod homo factus.

ASSERO 1. *Ly divinum propriè de VERBO.* Nam usus obtinuit, (qui est Magister verborum) dicere, Verbum, Personam divinam, suppositum divinum.

ASSERO 2. *Ly divinum posse benè applicari, ad ly homo, dicendo illum esse hominem divinum.*

RATIO: Tum quia ita Patres loquuntur. Tum quia ly divinus, ut dixi, potest applicari ad ea, quibus substantialiter esse Deum convenit. Ergo multò magis ad hominem, cui non nisi ratione unionis esse Dei convenit. Tum quia, ut advertit Lugo, ly divinus, videtur, esse sicut ly substantialis, nam sicut ly substantialis, videtur id significare, quod est substantia, & nihilominus non dicitur de accidentibus, quæ sunt substantia; dicitur tamen de anima, & de composito quod sint substantialia: sic & terminus divinus. Neque obstat, quod non possit de Deo dici, quod sit divinus: quia etiam de substantia non dicitur, quod sit substantialis; & tamen dicitur de iis, quæ essentialiter sunt substantialia: ita ergo & in præſenti.

ASSERO 3. *Posse benè dici Deum humanum.*

RATIO: quia ly humanum dicitur etiam de iis, quibus competit substantialiter esse hominem, ut cum dicitur, corpus & anima humana. Inde tamen non sequitur, quod possit dici Christus, homo dominicus: quia ly dominicus, non solet applicari unquam ei, quod substantialiter est dominus; sed non nisi ei, quod est domini: consequenter, nec debet dici, *homo Dei*, vel *Deus hominis*; quia illa prior locutio nullo modo aptaretur istis, quæ involvunt ipsum esse Dei; ly etiam Deus hominis, non aptatur unquam ei, quod importat ipsam in se substantiam hominis ad eum modum, quo, cum dico, dominus bruti, non importo brutum, in eo, cui competit esse dominum bruti. Quanquam est reperire in

Patribus, quod appelletur Christus: Homo dominicus.

Quæ-

Quæres III.

ANly Homo, dictum de Deo Christo, & aliis hominibus, sit prædicatum univocum, annon?

ASSERO 1. In sententia, quæ ly homo, dicit importare principaliter naturam, ly homo, dictum de Christo, & aliis hominibus, est prædicatum univocum.

RATIO. Quia eandem naturam humanam univocè omnes habent, & eadem de illis prædicatur: consequenter univocè prædicatur de Christo.

ASSERO 2. In sententia, quæ ly homo dicit importare principaliter personam, si ly homo dicatur de Christo, est terminus univocus ad Christum & ad alios homines. Rationes dat Lugo: quia si unitas numerica naturæ divinæ facit, quòd plura supposita illius sint unus Deus, quantumvis ly Deus supponat principaliter pro persona; cur etiam unitas specifica naturæ humanæ, in Christo, & in aliis hominibus, non faciet, quòd Christus, & alii homines, sint unus specie homo, non obstante multiplicitate specificâ suppositorum.

ASSERO 3. Ly Homo, dictum de Deo & de hominibus est prædicatum univocum, si nomine univoci accipias prædicatum retinens eandem significationem. Non est autem univocum: si nomine univoci, accipias prædicatum essentialiter conveniens subjecto; non enim est essentialiter Deo, esse hominem.

Quæres IV.

ANdictæ Propositiones sint per se, an per accidens?

Revocandum est hîc in memoriam, quatuor esse modos dicendi per se. *1mus* per se in prædicando; cùm prædicatur de subjecto definitio, vel pars definitiva, ut cùm dico. Animal est vivens: est prædicatio primò per se; quia vivens definit animal. Si autem dicam, animal est rationale: non est primò per se; quia non definitur animal, rationali. *2dus* modus est per se in hærendi; quando prædicatur accidens, necessariò quidem, sed non essentialiter connexum; ut homo est quantus. *3tius* modus est, per se existendi, quâ ratione substantia dicitur Ens per se. *4tus* modus est per se in causando, quâ ratione, effectus prædicatur de suis causis, quibus nonnisi quâ talibus, & ratione sui, convenit causare talem effectum: & sic ædificator ædificat, & non musicus.

ASSERO 1. Dictas Propositiones, non esse in primo modo dicendi per se.

RATIO: quia quæ ita prædicantur, debent pro subjecto importare, aut definitionem, aut partem definitionis; sed nec homo respectu Dei, nec Deus respectu hominis, est pars definitionis, aut definitio: Ergo.

ASSERO 2. Non tantum absolute loquendo, sed etiam in suppositione factæ unionis, homo de Deo, & Deus de homine, non dicuntur in primo modo dicendi per se.

RATIO: Quia tunc, ex suppositione, prædicatum alicujus accidentale, dici potest in primo modo dicendi per se; quando forma aliàs accidentalis, in modo tamen significandi, importat illud ipsum subjectum: ut cùm dico, Homo currens movetur: ubi, ly motus, qui est forma quæ prædicatur, continetur in subjecto, hoc est cursu; subjectum quæ, ex modo significandi, importat formam prædicati. Sed in hac prædicatione, Deus est homo: ly Deus, non importat hominem ex modo significandi; sed nonnisi importat naturam divinam, & suppositum ejus. Ergo. Cæterum hæc prædicatio: Deus, prout terminat naturam humanam, est homo: erit prædicatio in primo modo dicendi per se, ex suppositione; quia ex modo significandi, à subjecto importabitur prædicatum.

ASSERO 3. Dictas propositiones, revocari ad prædicationes, in quid.

RATIO est: quia in modo significandi in quid, prædicatum enuntiatur substantivè; jam autem, cùm dico, Deus est homo: Ly homo, prædicatur etiam substantivè; & sicut ista propositio, Deus est omnipotens, ex modo significandi est accidentalis, re ipsa autem substantialis, & quidditativa; sic dicta propositio, re ipsa erit accidentalis, quamvis ex modo significandi sit substantialis.

Pro Asserto 1mo assert aliam rationem Durandus: quia scilicet in his, quæ dicuntur in primo modo dicendi per se, vera esse solet propositio, si ly in quantum, subjecto applicetur, v.g. homo in quantum homo est rationalis; falsa autem hæc, Deus in quantum Deus est homo.

Sed contra hanc probationem opponitur instantia: nam hæc propositio: *hic Deus generat*, est vera, & est per se, & si non esset talis, vera esset hæc contradictoria: *hic Deus non generat*: & tamen in sensu reduplicativo est falsa, *hic Deus, in quantum Deus, generat*; alioquin & filius generaret, si Pater in quantum Deus generaret.

RESPONDET ad difficultatem Lugo num. 44. Hic Deus generat, non esse, in rigore propositionem per se: quia imitatur modum prædicationis inferioris de superiori: quatenus suppositum divinum, videtur esse aliquid commune, ad suppositum Patris; neque inde sequitur, contradictoriam illius posse esse veram; nam hæc propositio, *Animal est rationale*, non est per se, & tamen falsa est illius contradictoria, *Nulum animal est rationale*. Et quia ly Deus, quando ponitur indefinitè, additâ negatione, reddit sensum universalem, juxta communem loquendi modum; non possumus dicere, *hic Deus non generat*: nam hoc est dicere, non contineri, sub

*x 2

ratio-

ratione communi suppositi divini, ullum suppositum quod generet.

Hæc Lugonis responsio non satisfacit. Tum quia, si ideo non est illa prædicatio *per se*, in rigore Aristotelico, quia tales propositiones & materias non agnovit Aristoteles; etiam illa prior non erit in hoc sensu *per se*; quia etiam illam non agnovit Aristoteles: quod si non est *per se*, ideo quia particulare de universali dicitur; id etiam non concludit; quia particulare de universali restrictè accepto, bene potest dici *per se*, cum dico: Hic homo est Petrus. Tum quia, quod hujus propositionis, *Animal est rationale*, contradictoria non sit vera, ad id impertinenter se habet; nam cujuslibet propositionis contradictoria, non potest esse vera, si prior fuit vera. Tum quia concedo hanc propositionem, *Hic Deus, in quantum Deus, generat*, falsam esse; quia importatur etiam filium generare: nihilominus hæc, *hic Deus, in quantum hic Deus, generat*, est vera: supponit enim, cum hac restrictione, pro Patre, qui generat; & eam defacto concedit S. Thomas & Vasq. apud Lugo ibidem.

Quæres V.

AN in hac propositione, *Deus est homo, Deus supponat indefinitè pro supposito, an verò determinatè pro sola Persona Verbi?*

ASSERO 1. *Ly Deus, supponere indeterminatè.*

RATIO: quia nihil est, quod ex parte subjecti, determinationem significet.

ASSERO 2. *Ly Deus, in dicta propositione verificari non nisi determinatè, nempe de Verbo.*

RATIO est: quia quando dico, *homo currit*, *ly homo*, supponitur indeterminatè, nam de pluribus explicari potest: verificatur tamen non nisi determinatè; ergo etiam & hic idem est.

ASSERO 3. *Casu, quo non teneat doctrina dialectica, pro alio terminum posse supponere, pro alio verificari: simpliciter cum Suarez sentiendum est, ly Deus supponere hic non nisi determinatè, asserendumque sufficientem esse determinationem ortam ab ipso prædicato.*

Quæres VI.

AN Christus possit dici creatura?

ASSERO 1. *Si ad ly Christus, addatur particulari restrictivâ, in quantum homo, vera est dicta propositio.* Aliàs si non sit vera, contradictoria illius deberet esse vera; & tamen non potest esse vera: quia aliàs sequeretur, hominem, in quantum hominem, non esse creaturam.

ASSERO 2. *Etiâ sine addito posse dici, Christum Creaturam.*

RATIO. Tum quia ita loquuntur Patres, Cyrillus, Alexandr. lib. 10. Theauri cap. 4. *Cum ipse, inquit, naturâ increatus sit, & omnium Dominus, atque creator, creatura etiam factus.* Tum quia ab æterno verum erat dicere, Deus potest fieri creatura; ergo etiam potest dici, est creatura. Tum quia, ut ait Amicus, quod potest substantivè dici de natura humana, potest dici per communicationem idiomatum de Deo, substantialiter autem dici potest, de natura humana, quod sit creatura.

ASSERO 3. *Non expedire, sine addito, dici Christum Creaturam.*

RATIO: quia ita S. Thomas q. 16. a. 8. Et quia cavendæ sunt locutiones communes cum Arrianis, qui creaturam, Christum appellabant, ut Deum negarent.

Quæres VII.

AN possit dici: *Homo factus est Deus, Deus factus est homo?*

ASSERO 1. *Verè dici: Deus, factus est homo.*

RATIO asserti præcipua, sunt phrasæ Patrum, & imprimis Evangelii; in quo dicitur: *VERBUM Caro factum;* & in Symbolo: *Et homo factus est.* S. Bonaventura dicit, non esse propriè factum hominem, quia id requirit mutationem. Sed Incarnationis mysterio principali, improprietatem sermonis immeritò asserit: neque inde sequitur Deum mutari, ob dicta aliàs.

DICES. Si vera est dicta propositio, verum etiam erit dicere: *VERBUM factum est Deus*, idque propter talem expositorem: Hic homo est Deus; VERBUM factum est hic homo: Ergo VERBUM factum est Deus.

RESPONSIO est communis huic argumento, negando consequentiam. Variant autem Authores in assignando vitio. Lugo dicit esse plures quàm tres terminos. Vasquez autem esse fallaciam accidentis. Sed stat cum hoc, ut sit ille syllogismus plurium terminorum, quos numerat Lugo; in Majori, homo Deus, in Minori, Verbum est factum homo, in conclusione Ly factus applicatur ad ly Deus. Consulto Lugo, Quærit etiam posset, an ly factum, in Minori, construatur cum ly Verbum, an cum ly Homo: adeoque an se teneat à parte subjecti, an à parte prædicati? si à parte subjecti, falsa erit Minor, quia supponet Verbum esse factum, & tamen pronuntiat Nicænum, Genitum non factum: nec erit mirum, si ex falsa minori, sequatur falsa conclusio; si autem ly factum, tenet se à parte prædicati, seu à parte ly Deus, faciet, ut con-

jungatur in conclusione, cum eo termino, cum quo non conjungebatur in præmissis. Rursus. Sily hic homo explicari ponatur, colligitur, aut minorem esse falsam, aut aliter sumi ly homo in Majori, aliter in Minori.

Major restat difficultas, an possit dici, *homo factus est Deus*? Negat S. Thomas. Affirmat Scotus. Multa hic circa textum S. Thomæ Suar. Vsq. Lugo. legantur.

Pensanda sunt argumenta utriusq. sententia, Negantis imprimis

1. ARGUMENTUM, autoritates Patrum.

1. AUTHORITY est, quâ utitur Lugo, Eliæ Cretensis, Nazianzeni, &c. qui docent, non debere dici, hominem Deitate affectum esse, sed Deum humanitatem assumpsisse.

RESPONDERI potest, aliam hanc esse propositionem: homo factus est Deus: & aliam hanc: homo Divinitate affectus; hæc propositio est falsa; quia non significat substantialem unionem naturæ humanæ, ea enim quibus dicitur quis affectus non uniuntur propriè substantialiter.

2. AUTHORITY Petri Diaconi lib. de Incarnatione & gratia c. 5. *Deus, inquit, factus est homo, non autem Christus factus est Deus.*

RESPONDERI potest: aliam esse hanc propositionem: *homo factus est Deus*, & aliam hanc, *Christus factus est Deus*: quia ly Christus, jam significat totum constitutum ex naturis duabus, & personalitate divina, de quo falsum est, quod factus sit Deus, sed est Deus: homo autem, ex vinominis, non hoc significat: supponitque, ut ajunt aliqui, indeterminatè, verificatur determinatè; & ratione illius suppositionis indeterminatæ, habet jus, ut possit dici, factus, Deus.

3. AUTHORITY Cyrilli Alexandr. libro adversus Antropomorphitas: cap. 22. *Neque enim, homo, ut quidam volunt, Deus est effectus unitus VERBO, sed VERBUM ipsum carne assumptum, homo factum mansit.*

RESPONDERI potest: in sensu particulari, quem illo loco supponit Cyrillus, non verificari propositionem: negatque quod natura humana transierit in divinam, sed non negat in sensu, quem oppositi intendunt.

Denique hæc omnia solvuntur, concedendo aliquos Patres ita loqui, sed simul esse alios, qui opposito loquuntur modo.

2. ARGUMENTUM est ratio, quâ utitur Hurtadus. Quia per illam propositionem, *Homo factus est Deus*, significatur, Deum ut sic, esse terminum illius effectiois.

RESPONDETUR. Negando assumptum: nam terminus immediatus erit unio, medius autem erit totum illud constitutum ex duabus naturis, & persona: sicut etiam cum dico, *Deus factus est homo*: ly homo non est terminus effectiois: sed unio, & totum constitutum.

3. ARGUMENTUM est ratio, quâ utitur Vasq. & Amicus: Quia quantumvis, ad hoc, ut dicatur aliquid simpliciter fieri, non sit necesse, ut antecedit tempore vel naturâ sui productionem: id tamen quod fieri dicitur tale, debet saltem naturâ antecedere; & sic cum dicimus, *Paries factus est albus*: supponitur paries præcessisse albedinem. Cum ergo natura humana non præcesserit Personam divinam, non potest dici, homo factus Deus.

RESPONDETUR. Esse factum, quantumvis interdum non applicetur, nisi ad illa significanda, quæ præcessisse saltem naturâ debuerunt; id tamen universaliter non est verum: nam dicitur homo factus esse in imaginem & similitudinem Dei, non tamen esse hominis, præcessit factum esse in imaginem & similitudinem Dei. Angelus etiam dicitur immortalis factus à Deo, &c. similia.

Sed jam ad argumenta Partis affirmantis veniendum est.

1. ARGUMENTUM est, Autoritates Patrum ita loquentium. Augustin. variis in locis. lib. i. de Trin. cap. 13. *Talis enim erat illa sumptio quæ Deum hominem fecerat, & hominem Deum.* Damasc. lib. 3. de Fide. cap. 11. *Eodem, inquit, modo illud quoque dictum est, quod Deus homo factus sit, & homo Deus.*

RESPONDETUR communiter, in sensu improprio hæc esse accipienda, & prout enuntiantur de toto complexo.

2. ARGUMENTUM est. Quod scilicet sola ratio hominis existens in aliis præcesserit, cui realiter præcedenti & præexistenti, advenit fieri Deum.

RESPONDERI potest, hanc esse impropriissimam locutionem: nam si tempore prius creata fuissent alia animalia, ante hominem, non posset propriè dici, animal factum est homo; sic nec id propriè dicitur. *His pensatis*

ASSERO 2. Bene posse dici, *hominem factum Deum.*

RATIO asserti est. Tum quia Augustinus citatus, indifferenter loquitur, de Deo facto homine, ac de homine facto Deo: Ergo si illud propriè intelligitur, hoc etiam propriè intelligetur. Tum quia falsum est, quod aliquid non possit dici fieri tale, nisi præcedat saltem naturâ, ut dixi supra. Tum quia etiam talis præcessio concedi potest. Et certè cum utraque pars locutionis suos Auctores habeat, nec ulla specialis urgeat ratio, æquè utrumque dici poterit.

DICES cum Lugo. Quando dicitur, *Homo factus est in animam viventem*, id de eo dictum est, qui jam aliquo modo positus fuerat homo præexistens; præcesserat enim jam, quod formavit Deus hominem de limo terræ, ubi hominem appellavit corpus hominis, quod formaverat

*x 3

Deus.

Deus. Sed hoc videtur arbitrarium; nam quando dicit Scriptura, quod formaverit hominem; non intellexit, quod limus formatus, simpliciter fuerit homo, ratione illius formationis: sed propter additum: *Et inspiravit in faciem ejus spiritum vitae*; & de hoc toto dicitur, quod sit factus homo in animam viventem.

ASSERO 3. *Si præcessisset natura humana, cum propria subsistentia, & successisset divina, tunc diceretur ille homo factus Deus*; jam enim præcessisset natura humana, quod oppositi requirunt, ad hoc, ut dicatur tale aliquid factum esse.

RATIO ulterior est, quia, in sententia Vasq. quæ principaliter, à termino *homo*, dicit importari naturam humanam, præcessisset natura humana, quæ eadem tunc maneret; in sententia autem, quæ dicit à *ly Homo* principaliter importari personam, præcessisset persona humana, & remanens humana natura, haberet aliquod prædicatum, quod ante non habuit; esset namque terminata personam divinam, à qua antea non terminabatur. Nec obest, quod tunc non maneat Persona humana, quia licet liquidum dicitur factum esse calidum, quantumvis non maneat liquidum; ita potest dici, homo factus esse Deus, quamvis non maneat Persona humana; ita ut sensus sit, illud quod fuit homo, & terminatum personam hominis, factum est Deus, & terminatum Personam divinam.

Quæres VIII.

AN possit dici, *Christus est humanitas & Divinitas*? Discutunt id Lugo ad disp. 10. Appendice speciali; & Suar. disp. 35. Sect. 2. §. Solet verò.

ASSERO 1. *Ly Christus accipiendo pro persona & supposito, falsam esse dictam propositionem.*

RATIO: quia falsum est dicere; Persona divina est natura humana: Ergo falsum erit dicere, Christum esse divinitatem & humanitatem.

ASSERO 2. *Accipiendo Christum, pro toto, constante ex Persona & duabus naturis, adhuc fore falsam propositionem.*

RATIO: quia dicere de tribus, quod sint duo, est falsa propositio; sed dicere de Christo, quod sit humanitas & Divinitas, est dicere de tribus quod sint duo. Quod ipsum probatur: quia præter duas naturas Christus dicit insuper Personam.

ASSERO 3. *Accipiendo Christum pro toto ex naturis constituto, vera est dicta propositio.*

RATIO 1. Asserti est autoritas Damasceni. Nam & duæ, inquit, naturæ unus Christus est, & unus Christus duæ naturæ: ad quod etiam attendit idem Damascenus lib. 4. cap. 7. *Quod, qui ex Sancta Dei parente genitus, duæ naturæ est, fatemur.* Ubi vides affirmationem illam Divinitatis &

humanitatis, semper referri ad totum constitutum ex naturis: vide plures auctoritates apud Suar.

DICES 1. Damnatæ esse propositiones has, asserentes, duæ naturæ, divinitas & humanitas, sunt unus Christus.

RESPONDETUR. Damnatæ esse has propositiones, quia divisim etiam assererent, unam naturam esse Christum, ut videre est apud Valdensum cap. 42.

DICES 2. Verus esset iste syllogismus, absurdam conclusionem inferens. Divinitas non est humanitas & divinitas; Christus est divinitas & humanitas: Ergo Christus non est divinitas.

RESPONDET Suar. retorquendo argumentum. Divinitas non est persona composita, Christus est persona composita, ergo Christus non est divinitas. Sed hæc responsio non convincit, vidimus enim Christum non esse Personam hoc sensu compositam. In forma ergo respondeo, ostendendo vitium formæ, quia divinitas in Majori sumitur secundum se, in Minori autem non sumitur secundum se: ex sumptione ergo termini, in alia & alia suppositione, quaternitas oritur terminorum.

DICES 3. De concreto substantiali, non possunt dici nomina abstracta; & ita non potest dici, homo est caro & anima rationalis: nam caro & anima rationalis, sunt humanitas, non homo: Ergo neque potest dici, Christus est duæ naturæ, divina & humana: sed suppositum naturas duas habens.

RESPONDETUR. Hoc argumentum non plus probat, quam accipiendo Christum pro toto, in quo includatur etiam persona, non posse illam prædicationem fieri: quod non negamus: neque ex nostro asserto tertio sequitur, divinitatem & humanitatem esse passas, & crucifixas: quia hæc dicuntur de Christo, prout supponit pro persona: licet non sit passus, prout persona; non dicuntur autem de Christo, prout est constitutum ex duabus naturis: nam licet secundum naturam humanam sit passus, tamen hoc totum tribuebatur supposito, & non naturæ divinæ.

Quæres IX.

Quid sit sentiendum de propositionibus inferentibus prædicata naturæ humana, & prædicata naturæ divine? v.g. hic Deus est mortalis; hic homo est immortalis.

ASSERO 1. *Proprietates naturæ divinæ, Christo in quantum est homo, non convenire: & è converso.*

RATIO. Quia reduplicatio importat rationem, propter quam formaliter, illud prædicatum convenit. Sed esse v.g. immortalem, non convenit ex ratione hominis, & in quantum homo

homo est: Ergo illud prædicatum, reduplicativè acceptum, non potest prædicari.

DICES. Concilium Francofordiense admittit hanc propositionem: Christus, etiam ut homo, est filius Dei naturalis: Ergo falsum assertum.

RESPONDETUR. Quando dicitur, etiam ut homo est filius Dei naturalis, accipitur *ly etiam ut homo*, cum inclusione Personæ divinæ, cui competit esse filium Dei, assertum autem procedit, cum reduplicatur sola natura v.g. humana, non importando Personam divinam.

ADDIT Amicus, diversas has esse propositiones, Christus etiam ut homo est Deus, & istam, Christus ut homo est Deus. Prior est vera, posterior falsa: Rationem dat: quia prior formaliter non distinguit hominem à Deo: sed solum addit, quod etiam ut subsistens in humanitate, est Deus; posterior autem distinguit hominem à Deo: si distinguit, non poterit esse vera, quia prædicatur de subiecto id, pro quo subiectum, vi reduplicationis, non supponit.

ASSERO 2. *Proprietates naturæ divinæ, concretè, possè dici de concreto naturæ humanæ, v. g. hic homo est immortalis, hic Deus est mortalis, &c. simili.*

RATIO. Quia de quo prædicatur concretum naturæ, de eo potest prædicari illud, quod prædicatur de tali concreto naturæ: Ergo, si concretum divinæ naturæ, de concreto naturæ humanæ, & è converso, dicuntur, etiam proprietates dicuntur. Addo, cum addito *Hic*, ipsas proprietates inter se concretè prædicari possè, dicendo, e. c. Hic mortalis est immortalis. Ratio: quia *ly Hic*, supponit pro supposito, de quo ista verificari possunt.

DICES. De concreto divinæ naturæ, prædicantur personæ & proprietates notionales, & tamen illæ non possunt prædicari de Christo.

RESPONDETUR. Id non obesse dicto asserto. Quia *ly Deus* dicitur de natura humana, non in tota latitudine, sed prout supponitur pro persona Filii; quod si *ly Deus*, nonnisi cum hac restrictione, dicitur; etiam proprietates istius termini *ly Deus*, nonnisi cum hac restrictione de natura humana dicuntur; & quia de Deo, ita restrictè accepto, non dicitur Pater & Spiritus Sanctus: nec de Christo dici poterit.

ASSERO 3. *Casu, quo proprietates contrariæ de Christo prædicantur, v. g. est mortalis, est immortalis, utramq. esse veram, non tamen si contradictorie sumantur.*

RATIO prioris partis est, quia illæ propositiones contrariæ, sunt affirmativæ, & nonnisi ex modo significandine negativæ. Si sunt affirmativæ, verificari possunt, etiam si nonnisi uni parti conveniant.

RATIO autem 2de partis asserti est: quia contradictoria semper negationem important, quæ est malignantis naturæ, adeoque ne-

gat totum, & quoad omnes partes: hinc si dicas, Christus est mortalis, Christus non est mortalis: prior erit vera, est enim affirmativa; cuius verificatio salvatur etiam ratione unius partis. Secunda autem est falsa: quia totum negat, adeoque negat, Christum etiam secundum naturam divinam, adeoque suam personam, immortalem esse. Unde advertit Amicus num. 48. hanc propositionem, *Christus non est æqualis Patri*, esse falsam; est enim negativa, adeoque negat de toto, quod est Christus, æqualitatem cum Patre. Hæc autem propositio, *Christus est minor Patre*, est vera quia est affirmativa, quam sufficit verificari ratione unius extremi, hoc est, naturæ humanæ. Caterum ista, *Christus est inequalis Deo*, est falsa: quia quamvis, ex modo significandi, sit affirmativa, in re est negativa, negat enim æqualitatem.

Quæres X.

Quid sit sentiendum de prædicatis abstractis: an de alio extremo concretè sumpto, vel etiam abstractè, prædicari possint?

ASSERO 1. *Abstractum divinæ naturæ, de abstracto humanæ naturæ, & è converso, dici non possè. v. g. Divinitas est humanitas.*

RATIO: quia apertè est falsa propositio: enuntiatur enim identitas inter illa, quæ non sunt idem; nec divinitas continet in se humanitatem, vel è converso.

DICES 1. Possum dicere, Deus est homo, ergo etiam possum dicere, Deitas est humanitas, & è converso.

RESPONDETUR. Negando consequentiam. Quia in priori est sufficiens identitas, in qua conveniunt, nempe in persona eadem: nulla autem est identitas in alio tertio, si dicatur divinitas est humanitas: continetque Homo Personam divinam, cum sumatur pro supposito; Deitas autem non continet humanitatem.

DICES 2. Vera est hæc propositio, natura divina est incarnata: Ergo etiam vera est hæc, Divinitas est humanitas.

RESPONDETUR. negando Consequentiam. Quia in priori non prædicatur identitas ulla, quæ non sit, sed solum modus unionis cum natura humana: in posteriori autem prædicatur identitas, naturæ divinæ, & humanæ, quæ nulla est.

DICES 3. Verus est hic expositivus. VERBUM est Persona: VERBUM est Deitas: Ergo Deitas est Persona.

RESPONDETUR. Negando esse verum. Quia Deitas aliter sumitur in minori, aliter in Conclusionem: in conclusionem enim sumitur pro Deitate secundum se: in minori autem pro restricta ratione.

* x 4

Pro-

Proponit hic difficultatem Amicus, *An possit dici, natura Patris est incarnata?* Circa quam difficultatem distinguendæ sunt propositiones. *Natura, prout est Patris, est incarnata:* hæc falsa est; quia accipitur reduplicativè: quasi ideo sit incarnata, quia est Patris, quod falsum est 2do *natura, quæ est in Patre, est incarnata,* & hæc est vera; sicut & hæc *Natura divina est incarnata.*

ASSERO 2. *De natura humana abstractè accepta, non possunt predicari concreta nature divine:* v.g. *Natura humana est immortalis, natura humana est Deus,* &c. similia.

RATIO: quia prædicatio illa debet esse vera: vera autem non potest esse: quia nec identificatur humanitati, nec in illa includitur, prædicatum quod est Deus. Consequenter nec potest dici, Deitas est mortalis, passibilis: quia humanitas in Deitate nec continetur, nec illi identificatur; nec item dici potest: Deitas est homo; quia ly *Deitas*, non importat suppositum & naturam humanam; quod tamen dicit *Homo*.

ASSERO 3. *Si ad concretum nature divine, aut humana, addatur particula Hic, potest aliud concretum, predicari in abstracto, de alio;* v.g. *Hic homo est Deitas.*

RATIO: quia eo casu, prædicatum in subiecto continebitur. Subjectum enim importat etiam personam divinam, identificatam realiter cum Deitate. Et è converso, non video cur dici non possit, hæc Deitas est homo; quia etiam *Hæc Deitas* supponit pro Persona; hanc autem importat ly *homo*. Advertit tamen bene Amicus, has propositiones non esse formales, & proprias; quia Deitas non includitur, propriè & formaliter, in hoc subiecto, *hic homo*

Quares XI.

An possit dici de Christo, Incipit?

ASSERO I. *Cum addito, quod incipiat secundum humanitatem, dici id potest:* quia verè, ex non existentibus, in existentem transit, secundum humanitatem.

Tota difficultas est, an possit dici sine addito? Affirmat Scotus, negat S. Thomas, Suar. Amicus.

Pensanda sunt Argumenta Negantium.

I. ARGUMENTUM proponit Amicus. *Incipit & desinit*, absolute cadit supra principale esse subiecti; principale autem *Esse*, huius subiecti *Christus*, vel *hic homo*, est *Esse* suppositi divini: Ergo; Major probatur. Non rectè dicitur. Paries fit aut incipit, ex eo tantum, quod fit aut incipit, esse albus.

RESPONDERI potest, falsum esse, quod in-

cipit aut desinit cadant supra principale esse subiecti; hoc est partem, quam principaliter importat subiectum; licet cadant supra principale esse, hoc est, esse simpliciter subiecti: principale autem esse subiecti huius, quod est Christus, si sumatur, secundum esse absolute & simpliciter dictum, est ipsum substantiale totum, ex naturis duabus, & persona constitutum; de quo toto absolute accepto, dici potest: *Incipit*; hoc enim substantiale esse hominis, quod habet Christus, defacto in tempore accepit. Et sicut potest dici, homo est genitus, quamvis partes ejus principales non generentur: quia generatur totum, quod absolute & simpliciter dicitur tale; ita potest dici, Christus incepisse: quia incepit illud totum, quod est tale simpliciter & absolute.

2. ARGUMENTUM est. De Christo dicitur absolute, quod sit æternus: Ergo non potest dici de illo simpliciter, quod incipiat esse; nam contradictoria sunt, incipere esse, non incipere esse; si autem dicatur de Christo, quod sit æternus, hoc ipso dicitur, quod non incipiat esse.

RESPONDI supra, quod de Christo dici possit, quod sit æternus; non tamen potest dici, quod non sit æternus. Et quamvis, ex ly æternus, inferatur, non incipit esse; tamen ex eo, quod verum sit dicere, est æternus, falsò dicitur, non incipit esse. Nam, ut dictum supra, ly *æternus*, est prædicatum affirmativum, ad quod verificandū, sufficit nonnisi aliquid in subiecto contentum. *Non incipit autem esse*, est negativum, negans quodquam in illo esse, quod incepit; cum tamen incepit esse humanum. Jam autem illud, *Incipit esse, non incipit esse*, non sunt contradictoria, de Christo; quia vera contradictoria de eodem, & ratione ejusdem, debent procedere. *Incipit autem, & non incipit*, de eodem quidem supposito, sed non ratione ejusdem dicentur.

In oppositum

I. ARGUMENTUM est Pontii. Incipere esse, rigoroſe, non plus significat, quàm quod res incipiat, secundum esse simpliciter ipsius; hoc est, secundum esse aliquod substantiale, quod de ipso dicitur simpliciter: sive illud esse, sit esse primum substantiale ipsius, sive non. Sed Christus incipit esse, secundum esse hominis, quod est esse substantiale, & simpliciter dicitur de ipso: Ergo potest dici de ipso, quod incepit esse absolute, absque addito.

RESPONDERI potest, conformiter ad rationem supra ab Amico allatam, negando majorem; quam non probat ulterius Pontius; diciq; potest, ad hanc denominationem, quæ semper fit à principali, necesse esse incepisse principale; quod in Christo est Persona, secundum quam non incepit.

2. AR-

2. ARGUMENTUM. Si non posset dici de Christo, Incepisse, non posset ideo dici, quia denotaretur, Christum incepisse quoad personam vel divinitatem. Sed hoc non denotaretur: quod probatur. Quia Christus dicit aliud, quam supposititalitatem vel divinitatem, nempe naturam humanam.

RESPONDERI potest, dicere quidem naturam humanam; sed ly Christus non dicit principaliter naturam humanam, sed personam divinam; quæ cum non inceperit, non potest dici, Christum absolutè incepisse.

INSTAT. Quando dicitur, Christus est genitus in tempore, non intelligitur de persona divina: ergo & quando dicitur incepisse.

RESPONDET isti paritati Amicus, ostendendo disparitatem, quia scilicet, ly incipit, vel desinit, cadit supra ipsum esse subiecti; hinc sine addito prolato, cadit immediatè supra ipsum principale esse subiecti, scilicet suppositi. Sed generari, pati, mori, &c. non cadit supra ipsum suppositum; sed illud supponitur ad tales actiones, vel passiones, idque tanquam principium complens, tam productivum, quam receptivum esse.

3. ARGUMENTUM est. Varii modi urgendi dialectici.

I. Est. Hic homo est Deus. Verbum factum est hic homo. Ergo Verbum factum est hic Deus.

RESPONDETUR. Hunc syllogismum continere 4. terminos. Quia ly hic homo in Majori accipitur pro persona, secundum enim personam hic homo est Deus. Secundus terminus est Deus. Tertius terminus Verbum. Quartus ly hic homo in Minori, suppositus pro natura humana conjuncta.

II. SYLLOGISMUS est, Hic Homo est Deus; Verbum incepit esse hic homo; ergo Verbum incepit esse Deus.

RESPONDERI potest negando, Syllogismum esse legitimum, habet enim 4. terminos. Quia in Minori ly incipit esse, construitur cum ly Verbum, & in Conclusionem construitur cum ly esse Deus. Deinde habet 4. terminos: quia in majori ly hic homo, supponit pro persona, in Minori pro Natura humana, cui unitum Verbum. Et certè non potest dici, quod Verbum factum sit hic homo, hoc est, persona divina; unde necessariò aliter & aliter supponitur hic, ly homo. Huc etiam illa retorsio servit. Hic Consul est homo, Petrus est factus hic Consul, ergo Petrus factus est hic homo.

III. MODUS est. Ab inferiori ad superius licita est argumentatio. Ergo si legitime dicitur; Verbum factum est homo: verè etiam dicitur, factum est.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam. Quia hic, usurpatio ipsius ly Verbum fa-

ctum est homo non habet se tantum, ut inferius ad superius, sed simul ut esse secundum quid, & esse simpliciter, non valet autem consequentia, ab esse secundum quid, ad esse simpliciter, aliàs valeret Consequentia. Æthyops est albus secundum dentes: ergo est albus.

INSTAT. Nulla est ratio, cur non sint veræ hæ propositiones, Verbum factus est Deus homo, Verbum incepit esse homo - Deus.

RESPONDET Amicus, ad veritatem prioris necesse esset, ut prædicatum ex toto suo explicito significato conveniat subiecto, alioqui valeret ista; homo est animal hinnibile, quia saltem convenit illi prædicatum ex una parte, cum igitur hoc prædicatum, Deus - homo, explicitè importet utramque naturam, debet secundum utramque naturam convenire subiecto. Addit, etiam hanc propositionem, Pater generat Filium Deum, quoad utrumque; extremum verificari; quia gignere non solum dicit productionem Personæ, sed etiam communicationem naturæ; gignere enim est generare sibi similem in natura. *Nihilominus*

ASSERO 2. *Possè simpliciter dici, Christum incepisse.*

RATIO 1. est. Quia nisi adsit periculum, possumus usurpare phrasas, in quibus, quæ talibus, nullus est error. Et ex alia parte à viris doctis usurpantur: talis autem est prædicta locutio.

RATIO 2. Quæro an vera sit hæ propositio, Christus est ab æterno: vel non? si non est vera: ergo si est, & non fuit ab æterno, incepit, quod si vera est, Christus est ab æterno: ergo Incarnatio facta est ab æterno. Probatur Consequentia. Quia Christus dicit totum respondens Incarnationi activæ; ergo si Christus est ab æterno, etiam Incarnatio erit ab æterno.

RATIO 3. est. Quia Christus dicit principaliter totum, ex naturis duabus, & personalitate, constitutum; sed hoc totum incepit: ergo.

RESPONDET Amicus. Quod si in se spectetur totum, sit principale simpliciter esse; sed si comparatur ad perfectius, non est simpliciter esse. Sic elementa extra mistum habent esse simpliciter, in misto non item: Sed in illo habent nonnisi esse secundum quid. Cum ergo, esse substantiale naturæ humanæ, jungatur cum esse substantiali, divini suppositi, in Christo; relatè ad esse substantiale divini suppositi, non dicitur esse simpliciter.

CONTRA est. Quia hæc responsio non tangit mentem argumenti, non enim hic arguitur, ab esse substantiali naturæ humanæ; sed ab esse substantiali illius Totius, quod est Christus; quod non est ab æterno, imò si attendatur ad argumenti instantiam: sicut elementa in misto non habent esse simpliciter, sed secundum quid, licet extra illud habeant esse simpliciter;

*x 5

sic &

INDEX.

fic & persona divina, deberet non habere esse simpliciter, in toto hoc, quod est Christus; sed non nisi secundum quid, cum sit persona illius totius, quod est Christus.

CONFIRMATUR: Quia prædicata, quæ

sunt affirmativa, possunt dici de toto, (nisi quid aliunde obster) etiam ratione unius partis; sed incipere esse, est prædicatum affirmativum: ergo potest dici de toto, quod est Christus, ratione partis, quæ est natura.

Et hac balbutimus de Divinisimo INCARNATIONIS Mystero
& VERBO Incarnato.

Ad M. D. G. Bq; V. H.
b. M.

INDEX I.

TITULORUM IN HOC OPERE CONTENTORUM.

Prologus.

TRACTATUS I.

De iis quæ præsupponuntur Decreto de Incarnatione

DISPUTATIO I.

De possibilitate Incarnationis.

QUÆSTIO I. An possibilitas Incarnationis evidenter nosci possit?

Difficultas I. Quid tenendum?

Difficultas II. Argumenta Lulli.

Diffic. III. Alia Rationes in Oppositum.

QUÆSTIO II. An possibilitas Incarnationis cohereat Principiis Theologicis?

Difficultas I. An salvâ Dei immutabilitate possibilis sit Incarnatio?

Punctum Difficultatis 1. Solvitur Objectio.

Punct. Diff. 2. Explicatur Terminus Intrinsecus.

Punctum Difficultatis 3. Quomodo ab aliis salvetur Immutabilitas Dei?

Diff. II. Alia Principia ex Theologia Naturali.

Difficultas III. An possibilitas Incarnationis cohereat principiis Theologiæ Christianæ?

Punct. Diff. 1. Expenduntur Responsiones.

Punct. Diff. 2. Afferuntur Responsiones.

Punct. Diff. 3. Afferuntur aliqua idem enodantia.

QUÆSTIO III. An principia philosophicis cohereat possibilitas Incarnationis?

DISPUTATIO II.

De necessitate & convenientia Incarnationis.

QUÆSTIO I. De necessitate Incarnationis independentem à peccato.

Difficultas I. An necessitetur Deus ad optimum?

Difficultas II. Examinantur aliorum Rationes pro eadem Conclusionem.

Difficultas III. Respondetur Objectionibus.

Punctum Difficultatis 1. Respondetur ad auctoritates, & Communiora Argumenta.

Punctum Difficultatis 2. Solvuntur variae Paritates.

Punctum Difficultatis 3. Argumenta Recentiorum.

QUÆSTIO II. De necessitate Incarnationis, supposito peccato.

Difficultas I. An à pura creatura possit fieri satisfactio pro mortali condigna?

Punct. Difficultatis 1. Deducitur id bene, suppositâ infinitate peccati, & quomodo?

Punctum Difficultatis 2. Rationes in oppositum.

Punct. Diff. 3. Deducitur id bene ex titulo servitutis?

Punct. Diff. 4. Deducitur id rectè ex eo, quia mortale reddit indignum qualibet amicitia Dei?

Punctum Difficultatis 5. Deducitur id bene ex periculo facilis offensæ?

Punctum Difficultatis 6. Deducitur id bene, quia supponeret ut pars debiti remissa?

Punctum Difficultatis 7. Rejiciuntur alii tituli.

Diffic. II. De variis satisfactionibus, & abolitionibus peccati, à pura creatura ponendis.

Punctum Difficultatis 1. An pro veniali possit pura creatura satisfacere?

Punctum Difficultatis 2. An possibilis satisfactio pure creature pro alieno mortali, & an gratia possit esse principium merendi alteri gratiam?

Punctum Difficultatis 3. An saltem per modum meriti possit creatura abolere mortale condignè?

Difficultas III. An satisfactio Theandrica sit pro mortali condigna, hoc est infinita?

Punctum Difficultatis 1. Quomodo per alios derivatur in merita Christi dignitas infinita?

Punctum Diffic. 2. Mens de eodem Recentiorum.

Punctum Difficultatis 3. Satisfit intento.

Punctum Difficultatis 4. An merita Christi sint digna finito premio?

Punctum Difficultatis 5. An ita Persona divina valorem operum augeat, ac augeat gratia?

Difficultas IV. Comparatur infinitudo meritorum Theandricorum, cum infinitate peccati.

Punctum Difficultatis 1. Instituitur comparatio cum peccatis, quæ dantur.

Punctum Difficultatis 2. Instituitur comparatio in aliis suppositionibus.

Punct. Difficult. 3. An unumquodque opus Theandricum, sufficienter satisfaciat?

Difficultas V. An satisfactio Theandrica sit ex rigore iustitiæ?

Punctum Difficult. 1. An in satisfactione Theandrica sit alteritas rigorosa?

Punctum Difficult. 2. De aliis duabus conditionibus iustitiæ rigorosæ.

Punctum Difficultatis 3. Quid sentiendum de aliis iustitiæ rigorosæ conditionibus?

QUÆSTIO III. De convenientia Incarnationis.

TRACTATUS II.

De Decreto Incarnationis, & ipsa Incarnatione.

DISPUTATIO III.

De Decreto Incarnationis.

QUÆSTIO I. Verum Incarnatio fuerit decreta, ante prævisum peccatum Adami?

Difficultas I. Proponuntur defendenda.